



Sygn. akt II KK 580/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **T. M.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 12 stycznia 2022 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść
od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 lipca 2020 r., sygn. akt VI Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 26 lutego 2019 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy
wyrok Sądu I instancji w zakresie skazania oskarżonego za czyn
z punktu 1. aktu oskarżenia i sprawę w tym zakresie przekazuje
Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania
w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

T. M. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 lutego 2019 r., sygn. akt II K [...], za to, że:

1. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do dnia 10 grudnia 2014 r. przy ulicy [...] w T. znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną H. M. i córką U. M., w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe w czasie których wyzywał je słowami wulgarnymi, zakłócał spokój ciszy nocnej, szarpał, popychał oraz groził spaleniem i pozbawieniem życia, a groźby te wzbudziły w pokrzywdzonych uzasadnioną obawę, że mogą zostać spełnione, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyśłe przestępstwo podobne, tj. czyn z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
2. w okresie od 11 stycznia 2015 r. do 11 listopada 2016 r. przy ulicy [...] w T., znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną H. M. i córką U. M. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe w czasie których wyzywał je słowami wulgarnymi, zakłócał spokój ciszy nocnej, szarpał, popychał oraz groził spaleniem i pozbawieniem życia, a groźby te wzbudziły w pokrzywdzonych uzasadnioną obawę, że mogą zostać spełnione, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. czyn z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności.

W miejsce wymierzonych kar jednostkowych Sąd orzekł wobec oskarżonego karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Obrońca T. M. wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w zakresie kary i zarzucając rażącą niewspółmierność kary, poprzez wymierzenie kar jednostkowych 2 lat pozbawienia wolności i roku pozbawienia wolności, a także kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy prawidłowa ocena okoliczności branych pod uwagę przy wymiarze kary uzasadnia jej orzeczenie w niższej wysokości. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary roku pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 21 lipca 2020 r., sygn. akt VI Ka [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- I. 1. uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej;

2. z opisu czynu przypisanego w punkcie 2. wyeliminował stwierdzenie, że czynu tego oskarżony dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, czyn ten zakwalifikował z art. 207 § 1 k.k. i na tej podstawie wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;

III. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz 86 § 1 k.k. orzeczone kary jednostkowe połączył, wymierzając T. M. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył go w całości na korzyść skazanego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu należytego skontrolowania, poza granicami zaskarżenia i zarzutu podniesionego w apelacji obrońcy oskarżonego, orzeczenia Sądu I instancji, w wyniku czego, z rażącą obrazą również prawa materialnego, a mianowicie art. 64 § 1 k.k., doszło do utrzymania w mocy rozstrzygnięcia Sądu *meriti* o skazaniu T. M. za czyn przypisany mu w pkt 1 części dyspozytywnej wyroku o sygn. II K [...], zakwalifikowany jako występki z art. 207 § 1 k.k., popełniony w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. mimo, iż w dacie wyrokowania przez Sąd *ad quem* było ono rażąco niesprawiedliwe, gdyż wszystkie uprzednie skazania wymienionego uległy zatarciu z mocy prawa, a zatem brak było podstaw do przyjęcia działania oskarżonego w warunkach recydywy specjalnej podstawowej.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, dlatego podlega rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Jakkolwiek skarżący zadeklarował, że skarży wyrok sądu odwoławczego w całości, to jednak zarówno z treści podniesionego zarzutu, jak też jego rozwinięcia w uzasadnieniu kasacji wynika, że w rzeczywistości przedmiotem zaskarżenia jest wyłącznie rozstrzygnięcie odnoszące się do czynu z punktu pierwszego aktu

oskarżenia. W istocie kasacją zaskarżono więc wyrok Sądu odwoławczego w części, w jakiej Sąd ten utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Rejonowego w W. skazujące oskarżonego za czyn zarzucony mu w punkcie 1. aktu oskarżenia (punkt 1 części dyspozytywnej wyroku Sądu I instancji). Nie stoi to jednak na przeszkodzie uznaniu, że wniesiona kasacja jest oczywiście zasadna.

Nie ulega wątpliwości, że Sąd Okręgowy w W., rozpoznając sprawę o sygn. akt VI Ka [...], nie dostrzegł i nie poprawił błędnej kwalifikacji prawnej przypisanego T. M. czynu, opisanego w pkt 1. części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 lutego 2019 r., sygn. akt II K [...], do czego zobowiązywała go treść przepisów z art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. „Sąd odwoławczy ma obowiązek dokonania kontroli zaskarżonego orzeczenia pod względem merytorycznym i prawnym nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale także z urzędu, niezależnie od tych granic, w celu stwierdzenia czy utrzymanie w mocy orzeczenia nie będzie w sposób rażący naruszać poczucia sprawiedliwości” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2021 r., sygn. akt II KK 18/21).

Jak wynika z danych Krajowego Rejestru Karnego (k. 122), pozyskanych w toku postępowania odwoławczego, obydwa przypisane oskarżonemu przestępstwa zostały popełnione przez niego w warunkach recydywy penitencjarnej, lecz nie kodeksowej – przewidującej zaostrenie sankcji karnej w związku z powrotem do przestępstwa w okresie 5 lat od zakończenia odbywania kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne (art. 64 § 1 k.k.). Wcześniejsze skazania za czyny z art. 207 § 1 k.k. uległy już bowiem wówczas zatarciu. Sąd II instancji, słusznie wyszedł poza granice zaskarżenia i skorygował opis drugiego z przypisanych oskarżonemu czynów, poprzez usunięcie z jego opisu wzmianki o popełnieniu czynu w warunkach recydywy zwykłej, jednocześnie obniżając karę za ten czyn i wysokość kary łącznej. Uszło przy tym uwagi Sądu odwoławczego (na etapie wyrokowania), że ta sama okoliczność dotyczy również czynu opisanego w punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku, w związku z zatarciem wcześniejszych skazań T. M. i również w tym zakresie wyrok Sądu I instancji należało zmienić.

Uchybienie to, do którego zresztą przyznał się Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wywarło istotny wpływ na treść tego wyroku,

albowiem powrotność do przestępstwa stanowi okoliczność braną pod uwagę przy wymiarze kary, a ponadto ustawodawca przewiduje możliwość wymierzenia sprawcy działającemu w warunkach art. 64 § 1 k.k. kary przewidzianej za przestępstwo w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę i ogranicza mu możliwość uzyskania warunkowego przedterminowego zwolnienia z reszty kary. „Wadliwe przypisanie takiej recydywy stanowi rażące naruszenie prawa materialnego i co do zasady ma oczywiście istotny wpływ na treść wyroku, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2021 r., sygn. akt IV KK 177/21). Stąd też konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu I instancji w zakresie skazania oskarżonego za czyn z punktu 1. aktu oskarżenia i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W ponownym postępowaniu Sąd Okręgowy, mając na względzie powyższe wskazania i uwagi, raz jeszcze zbada prawidłowość wyroku Sądu I instancji w zakresie skazania oskarżonego za czyn z pkt. 1 aktu oskarżenia w wyznaczonych w apelacji i ustawie procesowej granicach. Rozstrzygnie przy tym o wymiarze kary łącznej, która, zgodnie z treścią art. 575 § 2 k.p.k., ulega rozwiązaniu w związku z treścią wyroku kasacyjnego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.